

Delovatema

Lastništvo tiskanih medijev

Kdo bo preživel – najboljši ali najcenejši?

Glavna težava, s katero se poleg tehnološke krize in upada oglasnih prihodkov

ubadajo tiskani mediji, je problem odgovornega lastništva

LJUBLJANA – Dvajset let imamo svojo državo. Kaj je tisto, kar novinarje zdaj najbolj skrbi, in kaj tisto, kar se jim zdi dobro? Nekateri govorijo o pomanjkanju raznovrstnosti, drugi o razvrednotenju poklica. So postali časopisi zgolj platforme za oglasno trženje, je ogrožena pravica javnosti do obveščenosti, opravljajo novinarji dostojno svoj poklic? Je dežurni krivec politika, ali kapital, ali mogoče kar novinarji sami? Ključna težava, s katero se – poleg tehnološke krize, v kateri je panoga, in upada oglasnih prihodkov zaradi gospodarske krize – spopadajo tiskani mediji, je problem odgovornega lastništva.

Ce se na hitro ozremo po krajini največjih tiskanih medijev, lahko ugotovimo, da je slika že nekaj let nespremenjena. In da vzbuja skrb. Delo, časopisna hiša, ki zaposluje največ novinarjev, je naprodaj, prodaja Večera se je znašla v pat poziciji, Dnevnik je več kot 500 dni brez urednika s polnim mandatom. To so le trije največji splošoinformativni dnevni časopisi v Sloveniji. Delo Revije, največja domača revijalno-založniška hiša, se ubadajo s socialnim pogromom.

Delo

Delo je kar 80-odstotni lastnik Večera, glavni lastnik Dela pa je – zaradi finančnih manevrov zdaj že padlega tajkuna Boška Šrota – močno zadolžena Pivovarna Laško. Medtem ko se Delo prodaja zaradi finančnih težav svojega lastnika, prodajo Večera zahteva Urad za varstvo konkurence (UVK). Od sklepa UVK je poteklo že več kot leto dni, vendar prodaja obeh za zdaj stoji. Tako pa bo tudi ostalo, dokler ne bo znano, kaj bo s prodajo Večera. Prodaji Dela in Večera sta namreč povezani. To poenostavljeno pomeni, da mora Delo, če noče tvegati novih

ukrepov, najprej izpolniti zahtevo UVK in odprodati Večer. Prodaja se zatika na ravni ministrstva za kulturo, ki že dobro leto zavlačuje s soglasjem. Interes za Delo je izrazilo kar nekaj kupcev (med njimi tudi švedska založniška družba Bonnier in nemško-švicarsko podjetje Ringier Axel Springer), vendar jih lastnica Dela Pivovarna Laško še ni pozvala k oddaji zavezujočih ponudb. Prav tako ni jasno, kdaj naj bi se to zgodilo. Glede prodaje Dela je javnost doslej izvedela le, da višina nezavezujočih ponudb ni prepričala prodajalcev v Laškem.

Večer

Negotovost, kdo in ali sploh bo novi lastnik Večera, se vleče že približno leto dni. Naprodaj je delež, ki je v 75-odstotni lasti Dela. Večer hoče kupiti prekmursko podjetje 3lan, ki bi skupaj z Matejem Raščanom, lastnikom Dela Revij, soupravljalo Večer. Podjetju 3lan je konec februarja urad za varstvo konkurence tudi dovolil nakup Večera, a soglasja k poslu še vedno ni izdalo ministrstvo za kulturo. Pravijo, da zato, ker dokumentacija »ne omo-

goča pregleda okoliščin lastniških pravnih poslov« in ker morajo proučiti s prodajo »neločljivo povezane« postopke. Da je načrtovani posel malega računalniškega podjetja sporen, že vseskozi opozarjajo Večerovi novinarji, saj menijo, da podjetje nima nakupnih zmožnosti in je zgolj slamnati kupec.

Delo Revije

Družba Delo Revije izdaja revije Jana, Lady, Stop,образи, Anja, Kih in še nekatere druge, njen lastnik pa je menedžer, ki bi rad sodeloval pri nakupu Večera, torej Matej Raščan. Delo Revije so precej zadolžene, že nekaj mesecev imajo tudi hude likvidnostne težave. To so na svoji koži občutili tudi zaposleni, ki jim družba že nekaj mesecev ne plačuje socialnih prispevkov, prav tako honorarni novinarji, ki so šele junija dobili izplačilo marčnih honorarjev. Poslovanje Dela Revij obremenjuje

predvsem 27 milijonov evrov banknih posojil, družba pa nujno potrebuje tudi sveži kapital. V igri so najmanj trije milijoni evrov, ki naj bi jih glavni lastnik Matej Raščan zagotovil do konca junija. Po sklepu majske skupščine jih bo Raščan prek svoje družbe Monera (ta je glavna lastnica Dela Revij in Rašice) dokapitaliziral s tremi milijoni evrov svežega kapitala, kar naj bi se zgodilo v drugi polovici junija. Denar za to naj bi po poročanju medijev dobil od kupnine za hotel v Srbiji.

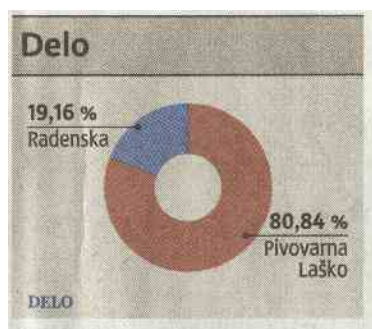
Dnevnik

V soboto je minilo 500 dni, odkar časnik Dnevnik nima odgovornega urednika s polnim mandatom, s tem pa tudi ne dokončno urejenih drugih uredniških mest. Konec aprila je sicer kazalo, da bo konec obdobja »vršenja« uredniške dolžnosti. Tedanji kandidat za odgovornega urednika Vojko Flegar je dobil 70-odstotno podporo aktiva novinarjev Dnevnika, a je umaknil kandidaturo. Izvršni odbor aktiva meni, da so novinarji spet žrtve netransparentnih potez vodstva družbe, in sumijo, da je v postopek imenovanja odgovornega urednika posegel predsednik NS Dnevnika Bojan Petan. Ta je za *Delo* to že pred časom zanikal in dejal, da je imenovanje odgovornega urednika pač v pristojnosti uprave Dnevnika. In za kakšen poseg naj bi šlo? Flegar je menda tik pred zdajci dobil od Petana SMS-sporočilo, ki mu je dalo znamenje, da ima Petan drugačne načrte. O teh se po kuloarjih že nekaj časa govori: predsednik uprave Dnevnika Branko Pavlin naj bi se umaknil jeseni, ko se mu izteče mandat, na njegovo mesto pa naj bi prišel lobist Franci Zavrl (Pristop).

Večinski lastnik časopisno-za-ložniške družbe Primorske novice so od lanskega novembra ladjarji – Splošna plovba Portorož. Z razlago: »Želimo, da Primorske novice ostanejo primorske.« In zanikanjem, da bi odločitev o tem nakupu sprejeli nemški lastniki, ki jih menda zanima vpliv na slovensko javno mnenje.

Primorske novice

Imajo pa Primorske novice zaradi izgubljenega delovnega spora in zapletov z nekdanjo direktorico Barbaro Verdnik (sedanjo predsednico koprškega mestnega odbora Zaresa, ki jo je leta 2007 s položaja direktorice razrešil tedanji nadzorni svet) malo manj kot pol milijona evrov stroškov. To je kar veliko, sploh ob neuradnih podatkih, da bi bile Primorske novice vredne vsega skupaj 3,7 milijona evrov.

Tuji lastnik – dobra ali slaba rešitev

Omenjenih lastniških težav ni na največjem brezplačniku Žurnal in tudi ne na Financah, ki sta v celoti v tuji lasti. Iz tega lahko sklepamo, da slovensko lastninjenje medijev resnično poteka nekoliko nenavadno, če že ne – v tistem slabem pomenu besede – po balkansko. »Prišlo bo do transformacije, kot v Muri, od 6000 do 1000 ali 750 zaposlenih. Potem bodo res ostali tisti, ki ne bodo leni,« je prejšnji teden na novinarski tribuni o težavah medijev dejal nekdanji dolgoletni novinar in urednik **Delo Vojko Flegar**. Peter Frankl, direktor Financ, pa na to vprašanje odgovarja, da se je treba zavedati, da je slovenski trg majhen, vendar je lahko zanimiv. »Zgodilo se bo, da bodo tiskani časopisi ostali, da bodo razmeroma dobro donosni, v nekoliko nižjih nakladah, vendar dražji. Vsebina se bo spremenila, postali bodo vse manj prenašalci novic, še bolj agenda setterji, bolj analitični, grafično bolj pestri, in bolj umeščevalci v kontekst. Ekskluzivne novice danes ni, ker jo vsi spletni portali uničijo. Ekskluzivna je danes predstavitev neke agende.«

KLARA ŠKRINJAR, MARIO BELOVIČ, VANJA TEKAVEC

Nekaj finančnih kazalcev večjih časopisnih medijev

leto 2010, v evrih	sredstva	čisti poslovni izid	delež dolgov v financiranju (%)
Delo	40.157.726	-2.291.447	55,96
Dnevnik	16.134.751	858.796	34,93
Večer	7.425.189	52.158	29,23
Žurnal*	8.021.157	-6.426.079	71,78
Primorske novice	2.262.367	-61.750	31,01
Finance	5.325.838	135.823	15,59
Delo Revije	39.295.918	106.336	90,09

DELO Vir: Gvin

*podatki so za 2009

